

SKLENĚNÉ VÁNOC

hravé listy k vánoční výstavě v Muzeu Mladoboleslavsko

2/2010

Skleněné

Vánoce v podobě

stromečků ozdobených křehkými

korálkovými ozdobami mívali především

tvoje prababičky

a pradědové. Tehdy (na

začátku 20. století) si totiž chudí skláři

přivydělávali výrobou korálkových ozdob a skleněná

krása dutých perel navlékaných na drátek brzy české skláře

proslavila po

celém světě. Lidé

“od fochu“ tvořili z perliček

zmenšeniny věcí, které ve své době

viděli kolem sebe. *Podle originálů ve výstavě ozdob*

(domaluj) náš stromeček následujícími vánočními ozdobičkami:

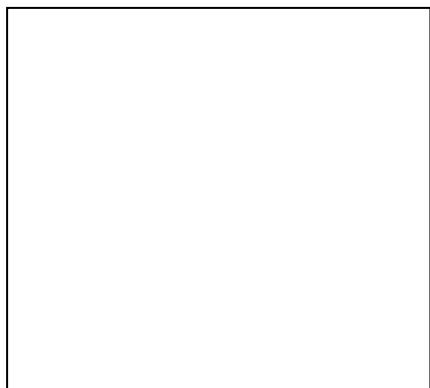
kolo

váhy

letadlo

konvička

❄️ Perličky, ze kterých se vyráběly korálkové vánoční ozdoby, sloužily původně na výrobu bižuterie. Do rámečku „navlékni“ (namaluj) na šňůrku duté perle z naší výstavy, aby vznikl náhrdelník podle tvých představ.

❄️ Jak vznikla první dutá perlička? Skleněná trubička se nahřála nad kahanem a foukl se do ní vzduch. Když byl v r. 1876 v Josefově Dole v Jizerských horách vynalezen foukací strojek, perličky se foukaly pomocí měchu do forem. Byly proto už všechny stejně veliké a výroba se urychlila. *Spočítej, kolik perliček vzniklo jedním fouknutím do této formy.*

❄️ Na stejném principu jako duté perle vznikaly i větší skleněné foukané kouličky a další ozdoby. I ony po vyfouknutí ještě musely dostat „barevný kabát“, zpracovávaly se v malírně, stříbřily se atd. *Domaluj tento skleněný polotovár do podoby ozdobičky, jakou možná znáš z vánoční výzdoby babiček. Inspiruj se podobnými skleněnými ozdobami na dalším vánočním stromečku ve výstavě.*

Ze skleněných trubiček a tyčí se však vyráběla i spousta dalších věcí. V takzvané „mačkárně“ se z nahřátých tyčí pomocí nejrůzněji tvarovaných kleští a razících matric mačkaly například skleněné knoflíky či ozdobné závěsy (ověsky) na lustry. *Najdi v naší výstavě mačkárnu. Které z kleští vytvarovaly tento ověsek na lustr?(Ověř ve výstavě.)*

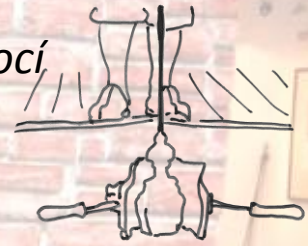
Kromě tzv. foukání do forem pomocí sklářských píšťal uměli šikovní skláři tvořit tzv. „z ruky“. *Jakou postavu představovala figurka vyrobená „z ruky“ skláře z filmové ukázky, kterou jsi zhlédl/zhlédla ve výstavě?*

Jak to chodilo na huti? Všichni, kteří pracovali ve sklárně, měli svou nezastupitelnou roli. *Spoj čarou označení řemeslníků s jejich prací, kterou na huti vykonávali, když tvořili vázy, džbány, skleničky, flakóny apod.*

- **Baňkař**
(sklářský pomocník)

- *Fouká sklovinu pomocí píšťaly do formy*

- **Mistr sklář a pomocník**

- *Nabírá natavenou sklovinu z pece a vyfoukne baňku*

- **Skelmistr**

- *Odřízne („opukne“) přebytečnou část výrobku (kopnu) a zabrousí hrany*

- **Brusič**

- *Upraví-přetvaruje sklovinu pro formu*

